

MARTIN GÖMDE SIG BLAND GÄSSEN

■ Tidsram: 20-25 minuter

Luk 21:5-19

Templets förestående fall

När några talade om templet, hur vackert det var med sin fina sten och sina praktgåvor, sade han: ”Allt detta som ni ser – det skall komma en tid då det inte lämnas sten på sten utan allt bryts ner.”

Kommande prövningar

Då frågade de honom: ”Mästare, när sker detta, och vad blir tecknet på att det börjar?” Han svarade: ”Se till att ni inte blir vilseledda. Många kommer att uppträda under mitt namn och säga: Det är jag, och: Tiden är nära. Men följ dem inte. När ni får höra om krig och oroligheter, så tappa inte besinningen. Detta måste först hända, men det är ännu inte slutet.” Och han sade till dem: ”Folk skall resa sig mot folk och rike mot rike. Det blir svåra jordbävningar och pest och hungersnöd på den ena platsen efter den andra. Förfärliga ting skall ske och väldiga tecken visa sig på himlen. Men innan allt detta händer skall man gripa er och förfölja er. Man skall överlämna er åt synagogorna och kasta er i fängelse och dra er inför kungar och ståthållare för mitt namns skull. Då får ni tillfälle att vittna. Lägg bara på minnet att ni inte skall förbereda några försvarstal, ty jag skall ge er ord och visdom som era fiender inte kan stå emot eller vederlägga. Ni skall bli förrådade till och med av föräldrar och syskon och släktingar och vänner. En del av er skall man döda, och ni skall bli hatade av alla för mitt namns skull. Men inte ett hår på ert huvud skall gå förlorat. Genom att hålla ut skall ni vinna ert liv..

■ Övriga läsningar: Mal 4:1-2a, 2 Thess 3:7-12

■ Bakgrund

Den 11 november firar kyrkan den helige Martin av Tours, dagens tema tillägnas därför detta helgon.

Martin föddes 316 (ev 317) i Pannonien i dagens Ungern. Han växte upp i en kristen miljö och önskade döpa sig men hans föräldrar var hedningar. Hans far var officer i romerska rikets armé och tvingade sonen att följa i hans fotspår. Martin gjorde snabb karriär och blev samtidigt känd för sin vänlighet och sin omsorg om människor runt sig. En kall kväll då han kom ridande mot staden Amiens i Frankrike fick han syn på en tiggare som frös. Martin delade sin mantel itu och gav den ena delen till den frysande tiggaren. Om natten visade sig Kristus för honom. Kristus höll fram Martins mantel för en änglaskara och sade att han tagit emot denna av Martin. Efter denna uppenbarelse lät Martin döpa sig och lämnade officerskarriären. Han drog sig undan till ett liv i bön som munk i Poitiers och grundade ett kloster utanför staden. Senare valdes han till biskop av Tours och byggde upp hela klosterväsendet i Frankrike.

På Millesgården på Lidingö utanför Stockholm har den kände bildhuggaren Carl Milles gjort en vacker staty av den helige Martin, den föreställer det ögonblick då Martin skär manteln mitt itu åt den frysande tiggaren.

ATTRIBUT: till häst, delande sin mantel med en tiggare. Skyddshelgon för Frankrike, schweizergardet, tiggare, hästar, husdjur och gäss.

KURIOSA: mantel på latin heter *pallium*, och från berättelsen om Martin kommer begreppet palliativ vård. Martins delning av sin mantel brukar beskrivas som den första palliativa handlingen.

■ Ta med

En duk (gärna i den liturgiska färgen grönt), ett Kristusljus, ett crucifix, en staty/ikon/bild på Kristus. Bibel, gärna en barnbibel. Ev: korg med hjärtan. Skriv ut bilden av S:t Martin (finns i slutet av detta dokument). Bland rekvisita till den enkla dramatiseringen: en mantel, ett svärd, en biskopsmössa och en herdestav.

På [denna länk](#) finns en fin tecknad film (3 minuter) om S:t Martin på tyska (den går att förstå även för icke-tysktalande).

■ VÄLKOMNA!

Se till att alla barn känner sig välkomna och sedda. Om det är möjligt hälsa personligt på varje barn redan i dörren (kanske kan ni vara flera ledare som hjälper till med det?).

Uppmärksamma särskilt de barn som är nya och se till att alla får lära sig deras namn.

Samla alla barn i en cirkel på golvet.

- Välkomna alla barn, roligt att se er här!
- Är det någon som såg vilken färg som prästen hade på sin fina mässhake idag?
- Ja, det är grönt! När det är grönt kallas det för ”tiden under året”, grönt är hoppets färg. (Nu tar du fram duken i rätt färg. Visa gärna KPN:s kyrkoårsaffisch. [Här kan du beställa den.](#))
- Har någon haft födelsedag, eller kommer ha födelsedag snart?

Bjud in barnet att komma fram till mitten och säg:

- Grattis! Födelsedagen påminner oss om att Gud skapar var och en av oss för att han älskar oss, vi sjunger denna sång tillsammans för att komma ihåg det:

[När Gud sade ordet som skapade dig](#)

Hjälp barnet att tända ljuset.

- Varför tänder vi ljuset? Just det, Jesus, du är alltid med oss, men när vi tänder ljuset, då kan komma vi ihåg det Jesus sa: Där två eller tre är samlade i mitt namn, är jag mitt ibland dem.
- Vi gör korstecknet ihop: I Faderns och Sonens och den helige Andes namn.

Om barnen är under 5 år kan du bjuda in dem till att lyfta ikonerna av Jesus, titta på den och säga: – Hej Jesus, jag är ....., jag vill vara din vän.

■ SÅNG

Vi sjunger psalm 176 ur *Cecilia* med rörelser: [Du är hemliga vännen min](#)

*Du är hemliga vännen min,
du har hittat mig jag är din.
Jag vill gå med överallt där du går,
stå vid din sida och dig förstå.
Jesus jag är din.*

TEXT: ANDERS PILTZ

■ VÅRT FINA HJÄRTA

Här presenteras ett förslag på hur denna lilla andakt kan utformas (se kommentar i inledningen). Den får anpassas till gruppen och till situationen!

- Nu ska ni få se vad jag har – titta, vad är det? (Håller upp ett litet tyghjärta)

- Nu ska ni få var sitt hjärta av mig att hålla i. (*Dela ut till var och en*)
- Hur känns det? (*Låt barnen komma med förslag*)
- Ja, det känns gott att ha ett sådant här litet hjärta i handen, lent och mjukt. Precis så lent och mjukt tycker jag att det känns inuti när man tycker riktigt mycket om någon. Eller när jag vet att någon tycker om mig.

(Invänta respons, kanske barnen vill nämna någon de tycker om t ex)

- När jag tänker på hur mycket Jesus älskar mig, då känns det också gott (mjukt/lent) inuti.
- Då vill jag ge något tillbaka till Jesus. Jag tänker att vi alla kan ge Jesus våra hjärtan.
- Titta på hur jag gör, så kan ni göra likadant.

Kateketen ställer sig på knä framför bilden av Jesus och lägger lugnt och stilla sitt hjärta i korgen. Hjälp barnen att ett i taget, i lugn och ro göra likadant. Det får dock aldrig bli ett tvång. Om ett barn inte vill ge ifrån sig hjärtat kan man säga:

- Då får det hjärtat ligga och ha det skönt i din hand idag. Kanske du kan ge det till Jesus nästa gång?

När alla satt sig säger kateketen:

- Nu knäpper vi händerna och ber: Tack Jesus, att du har oss kär.

■ DAGENS TEMA: MARTIN GÖMDE SIG BLAND GÄSSEN

Inledning

- Idag ska vi höra om Sankt Martin, riddaren som blev både biskop och helgon.

(Visa bild på S:t Martin, se längst bak)

- I Sverige, framför allt i Skåne, brukar man äta gås den 11 november och prata om Mårten Gås. Det är för att komma ihåg Martin av Tours som gömde sig bland de kacklande gässen. Och i Tyskland brukar barnen kvällen före Martindagen gå ut med tända lyktor och sjunga särskilda Martinsånger. Detta gör man varje år i Gamla stan i Stockholm också. Martin är skyddshelgon för bland annat tiggare, hästar, hästskomakare, husdjur och gäss.

Nedan presenteras en enkel dramatisering, ni kan genomföra den utan någon repetition, du som ledare läser upp berättelsen och säger till barnen vad de ska göra. Alla blir indragna!

Rekvisita

- ett svärd
- en röd mantel (manteln ska rivas itu med svärdet, bra om du har ett tyg som går att dela eller redan är i två delar).
- biskopsmössa (något som kan likna)
- kräkla (en stav går bra)

Roller

- St Martin
- Martins pappa
- Tiggaren
- Häst (en vuxen eller en stol/pall)

Scenario

- Här är Martin! Martin föddes i Ungern på 300-talet.

(Bjud in en pojke som kan vara Martin)

- Här är hans pappa.

(Bjud in en annan pojke som kan vara pappan)

- Pappan var romersk tribun, ungefär detsamma som överste.

(Ge honom ett svärd)

- Pappan var stolt över sitt yrke och ville att sonen också skulle bli soldat. Därför kallade han honom för Martin, som betyder den krigiske. Som officer fick familjen ofta flytta runt. Så när Martin var 10 år kom familjen till Frankrike.

(Låt Martin och hans far gå ett varv i rummet, så att det ser ut som om de gör en resa)

- Redan när Martin var liten längtade han efter att bli döpt, men hans föräldrar ville inte det.

(Inbjud Martin till att falla på knä och göra korstecken)

- Martin var lydig mot sin far. Vid 15 års ålder började han sin utbildning för att bli soldat och blev så småningom officer, en sådan som bestämmer över de andra soldaterna.

(Låt pappan ge svärdet till sin son, sedan kan pappan lämna scenen)

- Martin var känd för att vara en rättvis och hjälpsam officer, soldaterna tyckte mycket om honom.
- En gång hade det blivit riktigt kallt. Det kom en kall vind och mycket snö. Några människor hade till och med frusit ihjäl.

(Be alla barn att blåsa en stark vind och be Martin låtsas frysa)

- Martin red på sin häst mot staden Amiens, som ligger i Frankrike. Han var stolt över sin häst och över sin dyrbara, röda mantel som han tyckte var väldigt fin. Vid stadsporten fick han se en halvnaken tiggare som såg ut att frysa väldigt mycket.

(Bjud in ett barn till att vara en fattig tiggare som sätter sig på golvet och sträcker ut sina armar mot Martin. Eventuellt kan Martin rida på en stol eller en vuxen som kan föreställa hästen)

- Martin såg hur mycket han frös och klarade inte att bara rida förbi den frysande tiggaren. Utan att tveka hoppade han av hästen, tog av sin tjocka mantel, drog fram sitt svärd och högg manteln mitt itu. Den ena gav han till den frysande tiggaren att svepa in sig i, den andra behöll han själv.

(Låt Martin kliva av "hästen", låtsas dela manteln i två delar och ge den till den fattige tiggaren)

- Sedan red han vidare. Nu hade han förstört sin mantel, men han var ändå nöjd, han hade hjälpt en människa. När han kom fram var det sent och han var mycket trött och gick och lade sig för att sova.

(Låt Martin lägga sig, hjälp honom att lägga manteln över sig)

- På natten vaknade han och fick uppleva något stort: Jesus visade sig för honom. Jesus vände sig till en stor änglaskara, visade Martins mantel och sa: denna mantel har jag fått av Martin, fast han ännu inte ens är kristen eller döpt.
- Martin darrade i hela kroppen. Vad var detta? Han hade hjälpt en fattig tiggare, men nu sa Jesus att det var han?
- Då kom Martin ihåg vad Jesus säger i Matteus evangelium: "...jag var naken och ni gav mig kläder... allt vad ni har gjort för någon av dessa minsta som är mina bröder, det har ni gjort mot mig" (Matt 25).
- Allt detta blev så omvälvande för Martin att han lämnade soldatyrket.

(Låt Martin resa sig, och lämna ifrån sig sitt svärd)

- I stället bestämde han sig för att leva enkelt och fattigt, han ville ägna hela sitt liv åt att vara nära sin nya vän Jesus i bönen. När han bad till Jesus kände han stor glädje och frid i sitt hjärta.

(Låt Martin stå på knä och be)

- Men fler och fler kom till honom, till slut grundade han ett kloster. Människor kom till klostret där Martin hjälpte de sjuka och de fattiga. När stadens biskop hade dött, ville alla i byn att Martin skulle bli deras nya biskop! Men det ville inte Martin!

(Martin skakar på huvudet)

- När alla människor kom för att hämta honom gömde han sig i ett stall, där det fanns många gäss. Men gässen avslöjade honom!

(Låt Martin springa och gömma sig bland de andra barnen, be halva gruppen låtsas vara gäss. Men den andra hälften letar efter Martin och försöker få fram honom. De barn som gömt Martin börjar kackla vilt! Då kryper Martin fram. Du kan visa en bild på en gås så att barnen vet hur den ser ut)

- Martin blev biskop av staden Tours i Frankrike.

(Martin får en biskopsmössa och om det går en kräkla, dvs en stav)

- Han var mycket älskad under sin tid, och när han dog kom många till hans grav och bad: Helige Martin, be för oss! Det var hans önskan att läggas i en grav på fattigkyrkogården. Lite senare byggdes ett kapell där, och sedan dess har många människor i hela världen blivit inspirerade av hans liv.

■ SÅNG

Förslag på lämpliga sånger med länkar till KPNs youtubekanal kan du hitta här:

<https://kpn.se/resurser/sjung-med-barnen>

Till dagens tema passar:

- [Helgonvisan](#)
- [Känn ingen oro](#) (Cecilia 448)
- [Gud är kärlek](#)

■ AVSLUTNING

Samla barnen, stå på knä och be:

Helige Martin, tack för allt gott du gjorde. Helige Martin, be för oss!

Vill någon av barnen tacka Jesus för något?

Vill någon av barnen be för någon eller något särskilt?

Upprepa gärna den böneintention som barnet formulerar och lägg till: Herre, hör vår bön.

Be *Fader vår* med rörelser. [Här ser du hur det kan gå till.](#)

Avsluta med att tacka alla för att de har kommit och välkomna dem tillbaka till nästa gång!

För den grupp som haft samlingen parallellt med ordets liturgi uppmanas nu barnen att tyst och stilla gå tillbaka till mässan. Hör med kyrkoherden, många anser att det passar bäst i samband med att kollekten samlas in.

Jesus, nu är du här!

© Katolska Pedagogiska Nämnden

Författare: Ulrika Erlandsson

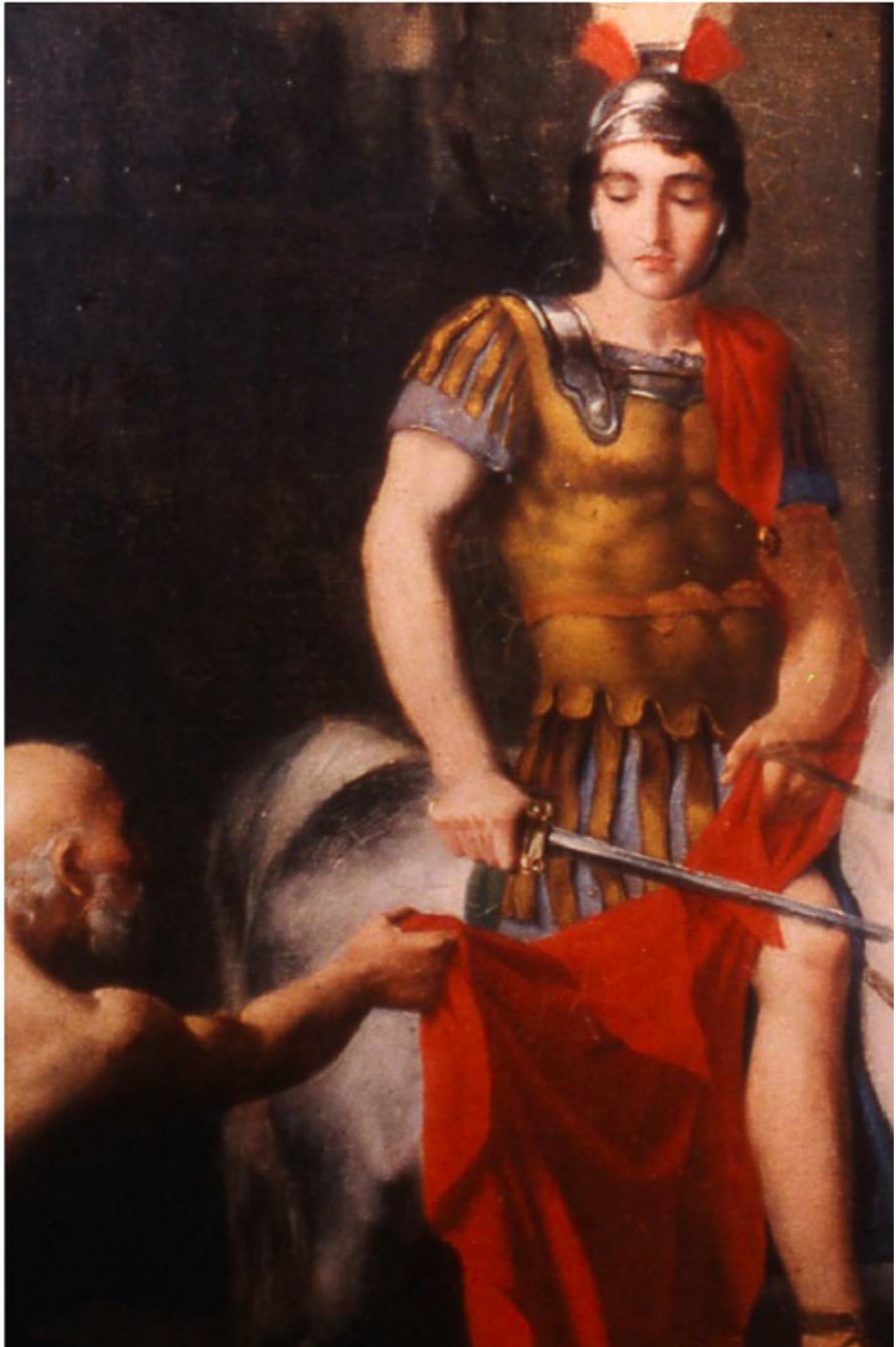
Redaktionsgrupp: Maria Borowicz, Elsa Casselbrant och Gunnar Silow.

Bibeltexterna är hämtade ur Bibel 2000 och återges med tillstånd.

Imprimatur för avsnitten 29:e söndagen under året (årgång B) till Fjärde söndagen i advent (årgång C)

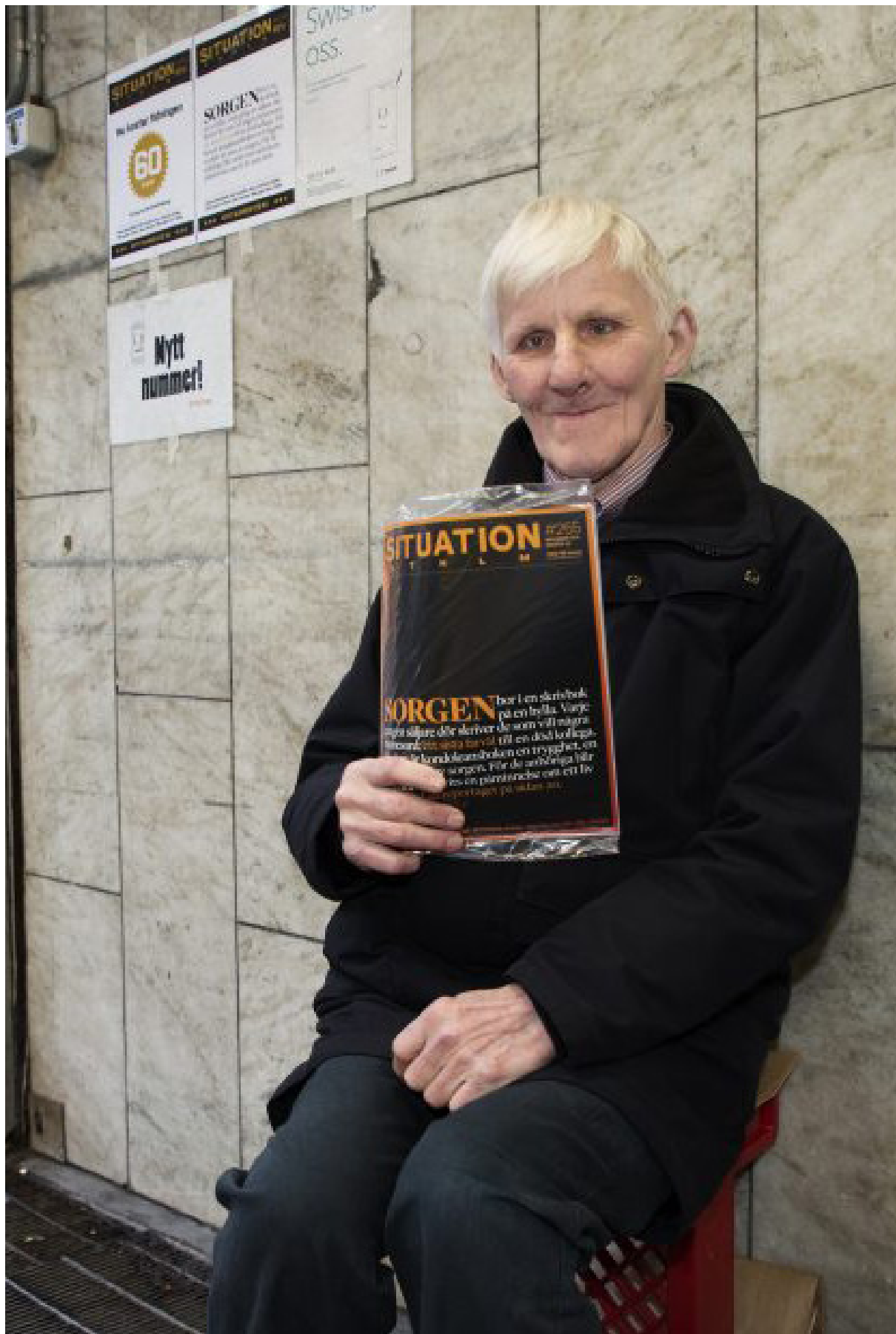
Stockholm den 15 september 2015

+ Anders Arborelius O⁷D, biskop av Stockholm

MARTIN DELAR SIN MANTEL